

МІЖРЕГІОНАЛЬНА
АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ

МАУП

**МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
ЩОДО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ САМОСТІЙНОЇ
РОБОТИ СТУДЕНТІВ
з дисципліни
“ІНФОРМАЦІЙНІ СИСТЕМИ І ТЕХНОЛОГІЇ
У ФІНАНСАХ”
(для бакалаврів)**

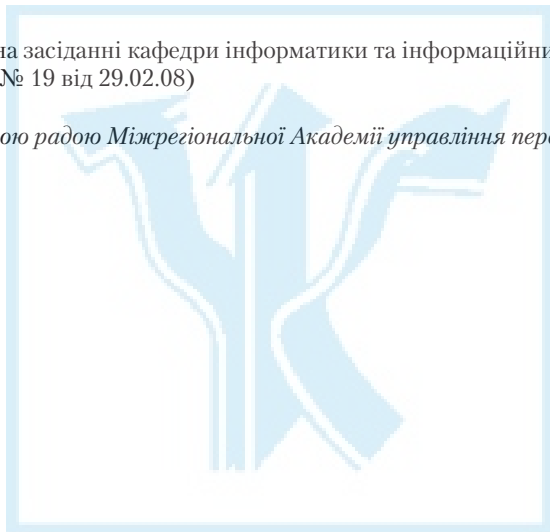
МАУП

Київ
ДП «Видавничий дім «Персонал»
2009

Підготовлено доцентом кафедри інформатики та інформаційних технологій
Л. О. Левченко

Затверджено на засіданні кафедри інформатики та інформаційних технологій
(протокол № 19 від 29.02.08)

Схвалено Вченою радою Міжрегіональної Академії управління персоналом

Левченко Л. О. Методичні матеріали щодо забезпечення самостійної роботи студентів з дисципліни “Інформаційні системи і технології у фінансах” (для бакалаврів). — К.: ДП «Вид. дім «Персонал», 2009. — 54 с.

Методичні матеріали містять пояснювальну записку, тематичний план, питання щодо самостійного вивчення студентами та самоконтролю, теми рефератів, тестові завдання та список літератури.

- © Міжрегіональна Академія управління персоналом (МАУП), 2009
- © ДП «Видавничий дім «Персонал», 2009

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Ступінь інформатизації суспільства є важливим показником його розвитку, економічного потенціалу. Одним з головних чинників впливу науково-технічного прогресу на всі сфери діяльності людини є широке використання нових інформаційних технологій. Особливе місце інформаційні технології посідають у сфері управління. Під впливом нових інформаційних технологій відбуваються корінні зміни в технології управління (автоматизуються процеси обґрунтування і ухвалення рішень, організація їх виконання), підвищується кваліфікація і професіоналізм фахівців, зайнятих управлінською діяльністю в урядових, ділових колах, змінюються кваліфікаційні вимоги до організації виробничої діяльності, змінюються відносини між бізнесом, торговельними партнерами, громадянами, суспільством та органами влади.

Сфера застосування нових інформаційних технологій на базі персональних комп'ютерів і розвинених засобів комунікації доволі широка. Вона включає різні аспекти — від забезпечення простих функцій службового листування до системного аналізу й підтримки складних завдань ухвалення рішень. Персональні комп'ютери, лазерна і оптична техніка, засоби масової інформації та різноманітні комунікації (включаючи супутниковий зв'язок) дають можливість установам, підприємствам, фірмам, організаціям, трудовим колективам та окремим фахівцям отримувати вчасно і в повному обсязі необхідну інформацію для реалізації професійних, освітніх, культурних та інших цілей.

Студенти мають бути підготовлені теоретично і професійно до нових умов роботи в сучасній економіці, оскільки від цього залежать масштаби використання інформаційних технологій в усіх аспектах людської діяльності і те, яку роль вони відіграють у підвищенні ефективності суспільної праці.

Основний зміст самостійної роботи студентів над дисципліною полягає у вивченні, набутті навичок роботи і застосуванні системи знань в галізі автоматизованих інформаційних технологій та інформаційних систем, необхідних для вирішення завдань управління.

Значну частину самостійної роботи студентів становить вивчення нормативних документів сфери предметної області з організації робіт.

Лише постійне самостійне навчання сприяє якомога ближчому ознайомленню з певними галузями, оволодінню знаннями і вміннями, які б дали змогу заявити про себе як про професіонала. Для кращого оволодіння професією, студент має засвоїти, що на занятті викладач подає основи знань, навчає, як учити, виокремлювати ті ключові аспекти дисципліни, які пробуджують у молодій людині потяг до поглиблення й удосконалення усіх знань. Збагачення загальною сумою знань, накопичених людством, розширення загального світогляду, усвідомлення наявної перспективи щодо реалізації певних знань є головним мотивом сумлінного відношення до навчання. Самостійна навчальна діяльність вважатиметься лише тоді результативною, коли ґрунтуватиметься на внутрішній потребі. Виховання відповідної здатності у студента потребує чіткого узгодження процесу самоосвіти з цілями навчання та виховання.

Згідно з державними стандартами навчальний матеріал дисципліни, передбачений робочим навчальним планом для засвоєння студентом у процесі самостійної роботи, вноситься на підсумковий контроль поряд з тим матеріалом, що опрацьовувався на заняттях. Самостійна робота над засвоєнням навчального матеріалу з конкретної дисципліни може виконуватися у бібліотеці вищого навчального закладу, навчальних кабінетах, комп'ютерних класах (лабораторіях), а також у домашніх умовах. Самостійна робота студента має бути спланованою, організаційно і методично спрямованою як особиста творча праця без прямої взаємодії з викладачем. При цьому навчальний час регламентується робочим навчальним планом і відповідно до Болонської декларації повинен становити не менше як 50 % загального обсягу навчального часу студента, відведеного для вивчення конкретної дисципліни. За потреби ця робота проводиться заздалегідь складеним графіком, що гарантує можливість індивідуального доступу студента до потрібних дидактичних засобів. Графік доводиться до відома студентів на початку поточного семестру. Організація самостійної роботи студентів з використанням складного обладнання чи устаткування, складних систем доступу до інформації (наприклад, комп'ютерних баз даних, систем автоматизованого проектування тощо) передбачає отримання необхідної консультації або допомоги з боку фахівця.

Самостійна навчальна діяльність студента включає:

- запам'ятовування певної інформації за рахунок уважного слухання і конспектування лекцій; а також активну роботу під час практичних занять;

- роботу над конспектами лекцій, планами практичних занять;
- опрацювання літературних джерел (конспектування самостійно вивченого матеріалу, рефератування);
- роботу з каталогами звичайних і електронних бібліотек, інформаційно-пошуковими сервісами Internet;
- вивчення навчального матеріалу за паперовими та електронними підручниками, навчальними посібниками, практикумами тощо;
- опрацювання матеріалу за першоджерелами, науковою і спеціальною літературою;
- підготовку доповідей, рефератів, написання курсових робіт; пошукову і науково-дослідну діяльність;
- самотестування.

Самостійна робота студента під час лекції. Лекційний матеріал призначається для спрямування студентів у найбільш раціональному напрямі щодо вивчення навчальної дисципліни і акцентуванні уваги на складних, вузлових питаннях навчальної дисципліни. Належне ведення конспекту під час лекції сприяє збереженню необхідної інформації та дає змогу студентові в подальшому проаналізувати її. У разі подання лекційного матеріалу в усній формі одночасно засвоюється близько 20 % інформації. Викладання інформатики в комп'ютерних класах або в аудиторіях з мультимедійним обладнанням (наприклад, мультимедійним проектором або сенсорним екраном), з одночасно демонстрацією студентам прийомів роботи з користувальницьким інтерфейсом програми, дає можливість підвищити рівень їхнього засвоєння лекційного матеріалу на 50–60 %.

Робота над конспектами лекцій, планами практичних занять. Готуючись до практичних занять, студент має спиратися на складений ним конспект лекції. При опрацюванні матеріалу лекції слід зіставити законспектований матеріал з планом практичного заняття, що міститься в методичних матеріалах для практичних занять або у навчально-методичному комплексі. Якщо в конспекті немає матеріалу з окремих питань лекції або недостатньо розкриті деякі питання практичного заняття, або вони винесені на самостійне опрацювання, студент повинен звернутися до рекомендованих підручників, навчальних посібників і відповідних методичних матеріалів. Підготовку для практичного заняття найкраще здійснювати з використанням ПЕОМ з установленим на ньому відповідним програмним забезпеченням.

Вивчення навчального матеріалу за підручниками, навчальними посібниками, методичними вказівками, опрацювання матеріалу за першоджерелами, науковою і спеціальною літературою. Працювати з підручниками, навчальними посібниками, методичними вказівками, практикумами, науковою і спеціальною літературою незалежно від типу їх носія (паперового чи електронного) потрібно таким чином, щоб отримати максимум теоретичних знань і навичок. При роботі з цими джерелами студент насамперед має ознайомитися зі змістом, щоб визначити чи є потреба в їх опрацюванні і чи має воно відношення до навчального курсу, що вивчається, і тільки після цього визначити послідовність його опрацювання і відібрати необхідний для вивчення матеріал з цього джерела (глави, розділи тощо). При роботі з інтерактивними електронними джерелами слід використовувати можливості навігації за документами, що надаються сучасними програмами, призначеними для читання електронних документів відповідних форматів (*MS Word, Adobe Reader, Adobe Acrobat* та інш.) і, особливо, переваги гіпертекстової технології подачі навчального матеріалу, а саме: за гіперпосиланнями знаходити відповіді на поставлені питання. При опрацюванні матеріалу треба з'ясувати сутність питання, що вивчається, не уникаючи при цьому визначень незрозумілих чи незнайомих слів, термінів. Саме завдяки інтерактивним гіпертекстовим електронним джерелам (довідки у складі програмних продуктів, електронні посібники та словники) можна найшвидше конкретизувати терміни та визначення. Вивчаючи матеріал, потрібно аналізувати прочитане, порівнювати з прослуханою та законспектованою лекцією, робити логічні висновки, позначати незрозумілі положення з метою їх подальшого з'ясування на практичному занятті. Бажано відпрацювати зручну для себе певну систему позначень (позначки на полях конспекту, підкреслення маркерами різних кольорів, доповнення конспекту альтернативними формулюваннями та посиланнями на інші джерела тощо) та фіксації опрацьованого матеріалу. Сучасні текстові редактори (насамперед *MS Word*) надають можливість створення електронного конспекту з примітками, виносками, коментарями та його роздрукування. Для самостійного поглибленого вивчення навчального матеріалу студент може звернутися до додаткової наукової та спеціальної літератури, не зазначені у навчально-методичному комплексі. Використання самостійно отриманих відомостей як у навчанні, так і на практиці є, безперечно, цінним здобутком діяльності студента на шляху формування свого професійного потенціалу.

Робота з бібліотечними фондами та дистанційними джерелами з метою пошуку необхідної інформації. Знання з технологій захисту інформації належать до базової підготовки сучасної людини. З позицій сучасної освіти навчання тільки за конспектом лекцій і основною літературою, вказаною у навчальній програмі, є недостатнім. У більшості випадків належна підготовка вимагає вмінь швидко знаходити та опрацьовувати необхідний матеріал за першоджерелами, науковою і спеціальною літературою та коректно цитувати знайдене. Перелік такої літератури зазвичай наводиться у навчально-методичному комплексі навчальної дисципліни. Тому завдання студента зводиться до самостійного знаходження цих матеріалів шляхом пошуку у книжкових або електронних фондах бібліотек, а також у різноманітних файлових архівах, базах даних та базах знань, доступ до яких здійснюється через відповідні сервіси *Internet* (в основному – *Word Wide Web*, *FTP* та *UseNet newsgroups*).

Для пошуку документа використовують насамперед його реквізити (УДК. Автор(и). Заголовок опису. Основний заголовок: відомості, що належать до заголовку (відомості про відповідальність, відомості про видання, (у тому числі URL – адреса Web-документа або Ftp-файла). Місце видання, дата видання. Обсяг.). УДК – це універсальна десяткова класифікація будь-яких офіційних видань з усього світу. Відповідні довідники видаються багатьма мовами і постійно оновлюються. В Україні у 2006 р. Книжковою палатою України імені Івана Федорова видано “Універсальну десяткову класифікацію. Зміни та доповнення. “Випуск 4” у книжковому варіанті. Довідкова база УДК постійно нарощується за рахунок електронних видань. Знання УДК дає змогу швидко знайти необхідне джерело за систематичним бібліотечним каталогом. Наприклад, УДК видань з інформаційних технологій починається з 004.

Якщо код УДК невідомий, необхідно звернутися до алфавітного каталогу бібліотеки і за назвою джерела або прізвищем та ініціалами автора знайти відповідний бібліотечний шифр джерела.

Якщо студент досліджує обрану наукову проблему, готує наукову доповідь або виступ на конференції і йому не відомі реквізити джерела або саме джерело, він має звертатися до систематичного бібліотечного каталогу. Завдання студента полягає в пошуку необхідної галузі (підгалузі), що охоплює розшукувану інформацію, а потім у межах цієї галузі (підгалузі) – картки з необхідним джерелом і бібліотечним шифром. У подальшому студент має оформити бібліотеч-

не замовлення на літературу встановленого зразка, до якого внести шифр знайденого джерела та усі необхідні реквізити. Подібна робота з електронними фондами значно ефективніша, оскільки у розвинених бібліотеках облік літератури ведеться в середовищах систем управління базами даних, за допомогою яких пошук потрібної інформації здійснюється найефективніше.

Через сервіси мережі *Internet* можна знаходити літературні джерела у географічно віддалених фондах та архівах, а також шляхом участі в мережних конференціях, де можна отримати відповіді та поради щодо питань з розшукуваної інформації. Для доступу до *Internet*-ресурсів потрібно знати їх мережну адресу. Оскільки *Internet* постійно оновлюється і розвивається, у ньому немає єдиного каталогу, змісту або наочного покажчика ресурсів. Проте в *Internet* існують різні інформаційно-пошукові системи, які допомагають користувачам знайти потрібну інформацію. Насамперед це тематичні каталоги і так звані пошукові машини.

Тематичні (наочні) каталоги — це інформаційно-довідкові системи, підготовлені вручну редакторами цих систем на основі інформації, зібраної на серверах *Internet*. Інформація у цих системах розподіляється за тематичними розділами відповідно до певної ієрархії. На верхньому рівні розділів зібрані загальні категорії (наприклад, “Інтернет”, “Бізнес”, “Мистецтво”, “Освіта” тощо), а нижній рівень становлять посилання на конкретні Web-сторінки або інші інформаційні ресурси. Для швидкого переходу до потрібного розділу тематичного каталогу можна скористатися вбудованою системою автоматичного пошуку за ключовими словами. Для цього в рядку запиту слід ввести ключове слово (поєднання слів), натиснути **Пошук**, і система повідомить, чи є відповідний розділ в її каталозі і запропонує в нього перейти, минувши всі проміжні розділи. Рекомендуємо використовувати каталоги: <http://www.yahoo.com>, <http://www.portal.edu.ru>, <http://www.ipl.org>.

Пошукові системи — це складні інформаційно-довідкові системи, що автоматично генерують запит, який здійснюється за певною процедурою (певною мовою). Процедура може відрізнятися в різних системах, проте у спрощеному вигляді вона зводиться до того, що користувач вводить у спеціальному полі (або в кількох полях) ключові слова та/або словосполучення, які найточніше відображають сутність проблеми.

Загальні положення мов запитів такі:

- ключові слова можна вводити у відповідне поле пошукової системи по чергово, послідовно звужуючи пошук, або ж одразу вводити кілька слів, розділяючи їх пробілами або комами. Регістр не має значення;
- режим пошуку “AND” (“І”) означає, що будуть знайдені тільки ті дані, де зустрічається кожне з ключових слів;
- при використанні режиму “OR” (“АБО”) результатом пошуку будуть усі дані, де зустрічається хоч одне з ключових слів;
- використовуйте знаки “+” і “-” перед ключовим словом. Щоб виключити документи, де зустрічається певне слово, поставте перед ним мінус. І навпаки, щоб певне слово обов’язково було присутнє в документі, поставте перед ним плюс. Зверніть увагу на те, що між знаком і словом не повинно бути пропуску;
- якщо потрібно виключити яке-небудь слово з пошуку, поставте перед ним знак “-”. Наприклад: “+захист – Excel”;
- за замовчуванням програма шукає всі дані, де зустрічається введене слово. Наприклад, при запиті “редактор” будуть знайдені слова “редактор”, “текстовий”, “графічний”, “газети”, “головний” та багато інших. Знак оклику перед або після ключового слова означає, що будуть знайдені тільки слова точно відповідні запиту (наприклад, “текстовий! редактор!”).

Слід запам’ятати і використовувати при пошуку такі прийоми:

- якщо потрібно ввести словосполучення, укладіть його в лапки;
- якщо слово написане рядковими буквами, будуть знайдені усі варіанти його написання; якщо хоча б одна буква у шуканому слові прописна, то система шукатиме тільки такі варіанти;
- якщо потрібно знайти не текст, а яке-небудь зображення, то можна користуватися словом image. Наприклад, image: sea дасть список сторінок із зображенням моря;
- якщо шукане слово зустрічається в різних контекстах, можна виключити слова, які зустрічаються в непотрібному контексті. Наприклад, вказати аргумент пошуку +Celeron +Price +UA – USA;
- перевірка орфографії. Якщо пошук не приніс результатів, можливо, при введенні допущено помилку;
- використання синонімів. Якщо список знайдених сторінок доволі малий або не містить корисних сторінок, треба спробувати змінити слово. Наприклад, замість “реферати”, можливо, більше підійде “курсів роботи” або “твори”;

- якщо один із знайдених документів ближче до шуканої теми, ніж інші, натисніть **Знайти схожі документи**. Це посилання розташоване під короткими описами знайдених документів. Система проаналізує сторінку і знайде документи, схожі на ту, що вказана.

Пошукових систем в *Internet* значно більше, ніж тематичних каталогів. Серед пошукових систем існують як обширні з тематики метапошукові системи, так і вузькоспеціалізовані. Найвідоміші з них: <http://www.google.com>, <http://www.altavista.com>, <http://www.askjeeves.com>, <http://www.lycos.com>, <http://www.sciseek.com>, <http://www.msn.com>, <http://meta.ua>, <http://www.rambler.ru>, <http://www.yandex.ru>, <http://www.aport.ru>, <http://www.metabot.ru>, <http://newsgroups.langenberg.com>, uk.wikipedia.org, www.bukinist.agava.ru.

Матеріали щодо методів підвищення ефективності пошуку інформації в *Internet* містяться у статтях: <http://www.yandex.ru/info/search.html>, <http://www.searchengines.ru/>, <http://www.zodchiy.ru/links/search/>, <http://www.citforum.ru/internet/search/index.shtml>, <http://websearch.report.ru/>, <http://www.kokoc.com/search-engines/index.shtml>, <http://www.zhurnal.ru/search-r.shtml>.

Самостійна робота має такі складові і форми їх оцінювання:

- підготовка та, власне, аудиторна робота під час практичних і лабораторних занять. Результати її оцінюються під час поточного контролю;
- виконання самостійних робіт у формі есе, рефератів з конкретних проблем та складання письмових звітів на електронних або паперових носіях або усних доповідей;
- опрацювання програмного матеріалу зі змістового модуля та оцінювання результатів під час проміжного контролю;
- виконання письмової контрольної роботи або тестування;
- звіт про проходження практики;
- звіт про науково-дослідну роботу, результати якої можуть бути використані при написанні випускної роботи і за рішенням кафедри опубліковані.

Мета вивчення дисципліни — сформувати у студентів необхідний рівень знань щодо використання інформаційних технологій у сфері розробки та функціонування автоматизованих інформаційних систем у фінансово-кредитних установах, розуміння вибору технологічної платформи та перспектив розвитку інформаційних технологій у сфері управління фінансами.

У результаті самостійного вивчення дисципліни студенти повинні знати:

- організацію та методологію розв'язання комплексів задач фінансової та банківської діяльності в установах різного типу;
- функціональні можливості підсистем;
- складові програмно-технічної платформи (апаратні засоби, операційні системи та СУБД);
- типи та структуру файлів, які потрібно формувати в системі;
- організацію роботи платіжних систем;
- можливості та архітектуру міжнародних інформаційних систем, які надають фінансові послуги;
- засоби безпеки електронних документів та електронних платежів;

вміти:

- працювати на відповідних АРМ-ах автоматизованої інформаційної системи для виконання обробки даних у фінансовій та банківській діяльності.

ЗМІСТ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ
з дисципліни
“ІНФОРМАЦІЙНІ СИСТЕМИ І ТЕХНОЛОГІЇ
У ФІНАНСАХ”

Змістовий модуль І. Автоматизація обліку фінансових операцій

Тема 1. Організація автоматизованої системи в управлінні податкових органів

1. Інформаційне забезпечення автоматизованої системи Державної податкової адміністрації (ДПА).
2. Групи класифікаторів та довідників, що використовуються в автоматизованій системі ДПА.
3. Система електронного документообігу ДПА: стандарти, технології, процедури введення паперового документа в електронний документообіг.
4. Автоматизована інформаційна система “Облік податків і платежів”.

Література [1; 2]

Теми рефератів

1. Державний реєстр фізичних осіб – платників податків та інших обов'язкових платежів: можливості та сучасний стан.
Література [4]
2. Автоматизація роботи платіжних документів.
Література [1; 2]
3. Автоматизація ведення особових рахунків.
Література [1; 2]
4. Автоматизація обліку податку на додану вартість.
Література [1; 2]
5. Ведення нормативно-довідкової інформації в АІС “Облік податків і платежів”.
Література [1; 2]
6. Розподілені бази даних.
Література [3; 5; 6]

Питання для самоконтролю та співбесіди

1. Які групи класифікаторів та довідників використовуються в автоматизованій системі ДПА?
2. Які рівні ієрархічної структури ДПА використовуються для створення корпоративного комп'ютерно-телекомунікаційного середовища?
3. Які задачі вирішуються в автоматизованій системі ДПА?
4. З яких підсистем складається система електронного документообігу?
5. З якими відомствами та організаціями здійснюється обмін даними для актуалізації ведення централізованої еталонної бази даних довідників і класифікаторів ДПА?
6. Яка структура ідентифікаційного номера фізичної особи в Державному реєстрі фізичних осіб?
7. Яке функціональне призначення системи “Облік податків і платежів”?
8. Схарактеризуйте структуру АІС “Облік податків і платежів”.
9. Які операції реалізовані в режимі “Нарахування” в АІС “Облік податків і платежів”?
10. Які типи платіжних документів використовуються в АІС “Облік податків і платежів”?

11. Які операції автоматизовані в АІС “Облік податків і платежів” для роботи з платіжними документами?
12. Яким чином реалізовано режим “Облік податку на додану вартість” в АІС “Облік податків і платежів”?
13. Яким чином реалізовано режим “Реструктуризація та відстрочка” в АІС “Облік податків і платежів”?
14. Які види довідок формуються в режимі “Довідка” в АІС “Облік податків і платежів”?
15. Які види звітів формуються в режимі “Звітність” в АІС “Облік податків і платежів”?
16. Як реалізовано режим “Проведення розрахункових операцій” в АІС “Облік податків і платежів”?
17. Яким чином здійснюється початкова організація бази даних в АІС “Облік податків і платежів”?
18. Що таке архітектура “клієнт-сервер”?
19. Що таке зовнішнє інформаційне забезпечення?
20. Що таке внутрішнє інформаційне забезпечення?
21. У чому полягає розподілене оброблення інформації?

Тестові завдання

1. *Автоматизована інформаційна система “Облік податків і платежів” є:*
 - А. централізованою базою даних з оброблення інформації про облік податків фізичних осіб;
 - В. трирівневою розподіленою інформаційною системою, яка передбачає оброблення інформації в районних ДПА, обласних ДПА та у ДПА України;
 - С. централізованою базою даних з оброблення інформації про облік податків юридичних осіб;
 - Д. системою електронного документообігу з використанням телекомунікаційної мережі.
2. *Основу інформаційного забезпечення автоматизованої інформаційної системи “Облік податків і платежів” становить:*
 - А. централізована еталонна база довідників та класифікаторів;
 - В. система електронного документообігу;
 - С. пакет законодавчих документів;
 - Д. система нарахувань податків;
3. *Облік нарахованих податків та сум податків ведеться для:*
 - А. груп платників;

- V. юридичних осіб;
 - C. фізичних осіб;
 - D. встановлених конкретних видів продукції.
4. Структурним елементом автоматизованої інформаційної системи “Облік податків і платежів” є:
- A. АРМи, що забезпечують виконання обліково-розрахункових функцій у підрозділах ДПА;
 - V. сукупність файлів, які формуються у відповідних підрозділах ДПА;
 - C. інтерфейс користувача;
 - D. телекомунікаційне обладнання мережі;
 - E. електронна пошта.
5. Ідентифікаційний код фізичної особи в Державному реєстрі фізичних осіб має наступну структуру:
- A. ознака статі, дата народження, контрольний розряд, порядковий номер;
 - V. порядковий номер, дата народження, ознака статі, контрольна сума;
 - C. порядковий номер дня народження від початку століття, порядковий номер серед осіб з однаковою датою народження, стать, контрольний розряд;
 - D. порядковий номер серед осіб з однаковою датою народження, стать, порядковий номер дня народження від початку століття, контрольна сума.
6. За функціональним призначенням усі довідники та класифікатори центральної бази даних ДПА поділено на :
- A. сім груп;
 - V. довідники законодавчих актів України та довідники спільного використання;
 - C. п'ять груп;
 - D. довідники економічної діяльності підприємств та інформаційно-довідкових даних адміністративно-територіального поділу України;
 - E. довідники банківської групи та довідники галузевих довідників ДПА;
 - F. десять груп.
7. Основними файлами, в яких зберігається інформація про операції в картках особових рахунків платників є:
- A. файл про запис у журналі ведення історії;

- V. файл з інформацією про нараховані суми;
 - C. файл з інформацією про сальдо платників;
 - D. файл з інформацією про сплату;
 - E. файл з інформацією про нараховану пеню;
 - F. файл із результатами проведення розрахункових операцій;
 - G. $A++E+F$;
 - H. $V+C+D+F$;
 - I. $V+C+D+E+F$.
8. При роботі з екранним вікном “Платіжні документи” користувачеві пропонується:
- A. вибрати тип платіжного документа та ввести його реквізити;
 - V. ввести номер платіжного документа, код платника, суму платежу;
 - C. ввести рахунок з обліку доходів, на який сплачується платіж, дату виписування, списання та зарахування на бюджетний рахунок;
 - D. ввести номер платіжного документа, код платника, суму платежу, дату виписування, списання та зарахування на бюджетний рахунок.
9. При роботі у режимі “Ведення карток особових рахунків” користувач має можливість виконати наступні операції:
- A. перегляд і друк картки особових рахунків;
 - V. формування акта звірення з платником податків;
 - C. нарахування пені за актами документальних перевірок;
 - D. формування платіжних документів;
 - E. ведення журналу розпоряджень про стягнення платежу;
 - F. формування інкасових доручень;
 - G. $A+V+C$;
 - H. $D+E+F$.
10. Метою класифікації та кодування інформації є:
- A. упорядкування і взаємоузгодження різних предметів, понять, властивостей та інших елементів інформації;
 - V. використання кодів для скорочення обсягів інформації та трудомісткості її обробки на всіх етапах технологічного процесу;
 - C. урахування економічних факторів при обробленні інформації;
 - D. виділення галузевого, відомчого і регіонального аспектів управління.

11. Розподілене оброблення даних реалізується:

- A. через локальні та глобальні мережі;
- B. у централізованому та децентралізованому управлінні;
- C. у вигляді автоматизованих робочих місць;
- D. у вигляді периферійних технічних засобів.

Тема 2. Організація автоматизованої інформаційної системи в менеджменті страхових установ

1. Інформаційний процес управління страховою діяльністю.
2. Структура автоматизованої інформаційної системи “Страхування” Національної акціонерної страхової компанії “Оранта”.
3. Система автоматизації управління страховою діяльністю організації.
4. Організація розв’язання задачі “Планування технічних резервів страхової установи”.

Література [2; 7; 10]

Теми рефератів

1. Національна акціонерна страхова компанія “Оранта” — сучасний стан та перспективи розвитку.

Література [Інтернет-ресурси]

2. Страхова компанія “Аско” — сучасний стан та перспективи розвитку.

Література [Інтернет-ресурси]

3. Страхова медицина в Україні — проблеми та перспективи розвитку.

Література [Інтернет-ресурси]

4. Страхування нерухомості в Україні.

Література [Інтернет-ресурси]

5. Страхування майна — пропозиції та реалії.

Література [Інтернет-ресурси]

Питання для самоконтролю та співбесіди

1. Що таке страхування?
2. Який сучасний стан страхового ринку в Україні?
3. На підставі якого закону діє страхова система України?

4. Яка мета створення автоматизованої інформаційної системи у страховій компанії?
5. З яких функціональних підсистем складається автоматизована інформаційна система “Страхування” центральних органів управління?
6. Які задачі вирішує підсистема “Планування”?
7. Які задачі реалізуються у підсистемі “Бухгалтерський облік”?
8. Вирішення яких задач забезпечує підсистема “Статистичний облік і звітність”?
9. Які задачі реалізовані у підсистемі “Правове забезпечення”?
10. Які задачі вирішує підсистема “Тарифи і нормативи”?
11. Які задачі вирішуються у підсистемі “Автоматизоване опрацювання інформації”?
12. Які задачі реалізовані у підсистемі “Ведення операцій з договорами страхувань”?
13. Вирішення яких задач забезпечується у підсистемі “Контроль і аналіз діяльності інспекції”?
14. Що включає у себе забезпечувальна частина автоматизованої інформаційної системи “Страхування”?
15. У чому полягає сутність задачі “Планування технічних резервів страхової установи”?
16. Яка інформація є вхідною для розв’язання задачі “Планування технічних резервів страхової установи”?
17. Які використовуються файли в інформаційній моделі задачі “Планування технічних резервів страхової установи”?

Тестові завдання

1. *Автоматизована інформаційна система “Страхування” має наступну структуру:*
 - A. управління страхової компанії, обласні дирекції страхової компанії, районні відділення страхової компанії;
 - B. управління страхової компанії, територіальні відділення страхової компанії;
 - C. дирекція страхової компанії, районні відділення;
 - D. центральний офіс страхової компанії, територіальні відділення.
2. *Функціональна структура системи автоматизації управління страховою діяльністю охоплює такі підсистеми:*
 - A. договори на страхування, страхові випадки;

- B. розрахунок резервів, управління інвестиціями, фінансове планування, аналіз страхової діяльності;
 - C. розрахунок тарифних коефіцієнтів;
 - D. бухгалтерський облік і звітність, кадри;
 - E. A+B+C+D.
3. *Об'єктами страхування можуть бути майнові інтереси, які пов'язані з:*
- A. життям, здоров'ям, працездатністю (особисте страхування);
 - B. володінням, використанням, розпорядженням майна (майнове відшкодування);
 - C. відшкодуванням страхувальником заподіяного ним збитку особі або його майну (страхування відповідальності);
 - D. A+B+C.
4. *Договір страхування в базі даних має містити такі реквізити:*
- A. найменування, ідентифікаційний номер, дату укладення, термін дії договору, підписи сторін;
 - B. назву страховика, адресу страховика;
 - C. прізвище, ім'я, по-батькові страхувальника або найменування страхувальника, адресу страхувальника;
 - D. розмір страхової суми, перелік страхових випадків, розміри тарифу, розмір страхових внесків, терміни виплати страхових внесків;
 - E. A+D;
 - F. A+B+D;
 - G. A+B+C+D.
5. *Державний нагляд за страховою діяльністю здійснюється:*
- A. Верховною Радою;
 - B. Кабінетом Міністрів;
 - C. Міністерством економіки;
 - D. Рахунковою палатою;
 - E. Комітетом у справах нагляду за страховою діяльністю та його органами.
6. *Для забезпечення умов платоспроможності страховика зобов'язані:*
- A. створити достатні страхові резерви, для майбутніх виплат страхових сум та відшкодувань;
 - B. мати сплачений статутний фонд;
 - C. мати гарантійний фонд страховика;

- D. формувати та вести облік незароблених премій, які включають частки від сум надходжень страхових платежів за договорами, що не закінчилися до звітної дати;
- E. $A+B+C$.
7. *Суми резервів за договорами, що не закінчилися до звітної дати, обчислюються наступним чином:*
- A. сума надходжень страхових платежів у першому кварталі звітного періоду множиться на одну четверту;
- B. сума надходжень страхових платежів у другому кварталі звітного періоду множиться на одну другу;
- C. сума надходжень страхових платежів у третьому кварталі звітного періоду множиться на три четверти;
- D. знайдені добутки додаються;
- E. $A+B+C+D$;
- F. $A+C+D$;
- G. $B+C+D$.
8. *Первинна інформація для вирішення задачі “Планування технічних резервів страхової установи” міститься у файлах нормативно-довідкової інформації:*
- A. види діяльності;
- B. види послуг;
- C. об’єкти;
- D. ризики;
- E. тарифи;
- F. клієнти;
- G. $A+B+C+D+E$;
- H. $A+B+F$;
- I. $C+D+E$;
- J. $A+B+C+D+E+F$.
9. *Інформація для файла “Договір на страхування” для задачі “Планування технічних резервів страхової установи” формується на основі файлів:*
- A. види послуг;
- B. об’єкти;
- C. ризики;
- D. тарифи;
- E. витратний касовий ордер;
- F. $A+B+C+D$;

G. A+B+C+D+E;

H. C+D+E.

10. Для формування масивів вхідної інформації для задачі “Планування технічних резервів страхової установи” використовуються такі документи:

A. ліцензія на здійснення страхової діяльності;

B. тарифний порадник;

C. договір на страхування;

D. витратний касовий ордер;

E. річний звіт;

F. ідентифікаційний код клієнта;

G. серія та номер паспорта клієнта;

H. A+B+C+D;

I. A+B+C+D+E+F+G.

Тема 3. Автоматизована система Державного казначейства України (АСК)

1. Застосування інформаційних технологій у системі казначейства.
2. Механізми реалізації інформаційних технологій в органах казначейства.
3. Інформаційно-технічне забезпечення в автоматизованій системі казначейства.
4. Особливості забезпечення нормативно-довідковою інформацією у системі казначейства.
5. Принципи і технологічні основи функціонування внутрішньої платіжної системи казначейства.
6. Застосування автоматизованих робочих місць у практиці казначейської діяльності.
7. Формування платіжних документів в органах казначейства.
8. Рух та обробка грошових потоків у внутрішній платіжній системі казначейства.
9. Застосування технологій міжбанківських переказів в органах казначейства.
10. Захист інформації в системі казначейства.
11. Обмін інформацією між органами казначейства та іншими учасниками бюджетного процесу.

Література [8–19]

Теми рефератів

1. Аналіз сучасного стану та перспектив розвитку інформаційних технологій у системі казначейства.

Література [8–19; Інтернет-ресурси]

2. Перерахування міжбанківських переказів органами казначейства через систему електронних платежів Національного банку України.

Література [8–19; Інтернет-ресурси]

3. Програмно-технологічний комплекс “Барс-Міленіум” касового виконання бюджетів за доходами.

Література [8–19; Інтернет-ресурси]

4. Автоматизована система “Казна-Видатки” казначейського обслуговування видаткової частини бюджетів.

Література [8–19; Інтернет-ресурси]

5. Технології захисту інформації в програмно-технологічному комплексі “Барс-Міленіум” АРМ безпеки.

Література [8–19; Інтернет-ресурси]

Питання для самоконтролю та співбесіди

1. Які особливості застосування інформаційних технологій у системі казначейства?
2. У чому полягає сутність специфіки формування інформаційних потоків казначейського виконання бюджетів?
3. У чому полягає специфіка застосування інформаційних технологій в роботі внутрішньої платіжної системи?
4. Як здійснюються міжбанківські платежі в органах казначейства?
5. Як реалізовано операції з касового виконання дохідної частини бюджетів?
6. Як реалізовано операції з касового виконання видаткової частини бюджетів?
7. Як реалізовано ведення обліку та складання звітності?
8. Як організовано захист інформації в органах казначейства?
9. Як організовано забезпечення фінансовою інформацією в органах казначейства?
10. Яка структура внутрішньої платіжної системи?

11. Які особливості організації системи комунікаційних зв'язків між її компонентами?
12. Хто є учасниками внутрішньої платіжної системи казначейства?
13. Як здійснюється обмін інформацією між учасниками платіжної системи?
14. Як формуються платіжні документи в органах казначейства?
15. Як здійснюються перерахування міжбанківських переказів органами казначейства через систему електронних платежів Національного банку України?
16. Як здійснюються міжбанківські операції органами казначейства через систему термінових переказів Національного банку України?
17. Які використовуються моделі обслуговування єдиного казначейського рахунку?
18. Як здійснюється функціонування центральної та регіональних розрахункових палат державного казначейства?
19. З якими службами органи казначейства здійснюють обмін інформацією?

Тестові завдання

1. *Доходи бюджету класифікуються за такими розділами:*
 - A. податкові надходження;
 - B. неподаткові надходження;
 - C. доходи від операцій з капіталом;
 - D. офіційні трансферти;
 - E. цільові фонди;
 - F. доходи від операцій з цінними паперами;
 - G. доходи від операцій з нерухомістю;
 - H. доходи від страхових операцій;
 - I. $A+B+C+D+E$;
 - J. $A+D+C+D+E+F$;
 - K. $A+D+C+D+E+F+G+H$.
2. *Податковими надходженнями визнаються передбачені податковими законами України:*
 - A. загальнодержавні податки;
 - B. місцеві податки;
 - C. збори;
 - D. інші обов'язкові платежі;

- Е. податок на додану вартість;
- Ф. податок на нерухомість;
- Г. $A+B+C+D$;
- Н. $A+B+C+D+E$;
- І. $A+B+C+D+E+F$.

3. *Неподатковими надходженнями визнаються:*

- А. доходи від власності та підприємницької діяльності;
- В. адміністративні збори та платежі, доходи від некомерційного та побічного продажу;
- С. надходження від штрафів та фінансових санкцій;
- Д. інші неподаткові надходження;
- Е. транспортні збори;
- Ф. доходи від депозитів та дорогоцінних металів;
- Г. $A+B+C+D$;
- Н. $A+B+C+D+E+F$.

4. *Загальний фонд бюджету включає:*

- А. усі доходи бюджету, крім тих, що призначені для зарахування до спеціального фонду;
- В. усі видатки бюджету за рахунок надходжень до загального фонду бюджету;
- С. фінансування загального фонду бюджету;
- Д. фінансування Пенсійного фонду;
- Е. фінансування Чорнобильського фонду;
- Ф. фінансування інвалідів;
- Г. $A+B+C$;
- Н. $C+D+E+F$.

5. *Спеціальний фонд бюджету включає:*

- А. бюджетні призначення на видатки за рахунок конкретно визначених джерел надходжень;
- В. гранти або дарунки (у вартісному обрахунку), отримані розпорядниками бюджетних коштів на конкретну мету;
- С. різницю між доходами і видатками спеціального фонду бюджету;
- Д. дорогоцінні дарунки від приватних осіб;
- Е. вклади на пред'явника;
- Ф. $A+B+C$;
- Г. $B+D+E$.

6. *Органи Державного казначейства повідомляють про відкриття та закриття рахунків для зарахування доходів місцевих бюджетів та доводять реквізити відкритих рахунків відповідно до:*
- A. фінансових органів;
 - B. органів державної податкової служби;
 - C. банківських установ;
 - D. статистичних установ;
 - E. страхових органів;
 - F. A+B+C;
 - G. A+B+C+D+E.
7. *При заповненні платником платіжного документа поле “Призначення платежу” має таку структуру:*
- A. 1 – службовий код (*);
 - B. 2 – ідентифікаційний код відправника платежу (код юридичних осіб (згідно з ЄДРПОУ) завжди має 8 цифр, фізичних осіб (згідно з ДРФО) – 10 цифр);
 - C. 3 – код платежу згідно з класифікацією доходів бюджету (завжди складається з 8 цифр);
 - D. 4 – код виду сплати;
 - E. 5 – текст призначення платежу;
 - F. 6 – ідентифікаційний код отримувача платежу;
 - G. 7 – сума платежу;
 - H. 8 – примітка;
 - I. A+B+C;
 - J. A+B+C+D+E;
 - K. D+E+F+G+H.
8. *Код класифікації доходів бюджету складається з восьми знаків:*
- A. перша цифра – відповідає групі доходів;
 - B. перша цифра – ознака початку відповідної групи доходів;
 - C. друга цифра – номер підгрупи бюджетної класифікації;
 - D. друга цифра – код відповідної групи доходів;
 - E. третя та четверта цифри – відповідають розділу;
 - F. третя цифра – код підгрупи бюджетної класифікації;
 - G. четверта цифра – код розділу;
 - H. п’ята та шоста цифри – вказують на параграф конкретного розділу, який визначає різновид надходження;
 - I. п’ята цифра – код підрозділу;
 - J. шоста цифра – код параграфу підрозділу;

- К. сьома та восьма цифри — відведені для кодування виду бюджету (державний, міський, районний, селищний, сільський) для розділення платежу;
- Л. сьома цифра — тип бюджету;
- М. восьма цифра — тип платежу;
- N. $V+D+F+G+I+J+L+M$;
- О. $A+C+E+Y+K$.

9. *Видатки бюджету класифікуються за чотирма ознаками:*

- А. функціональною класифікацією видатків бюджету (за функціями, з виконанням яких пов'язані видатки) (КФКВ);
- В. територіальною класифікацією видатків бюджету (за територіальними ознаками) (КТКВ);
- С. економічною класифікацією видатків бюджету (за економічною характеристикою операцій, при проведенні яких здійснюються ці видатки) (КЕКВ);
- Д. податковою класифікацією видатків бюджету (за типом податків) (КПКВ);
- Е. відомчою класифікацією видатків (за ознакою головного розпорядника бюджетних коштів) (КВКВ);
- Ф. регіональною класифікацією видатків (по регіонам) (КРКВ);
- Г. програмною класифікацією видатків бюджету (КПКВ);
- Н. $A+C+E+G$;
- І. $A+B+D+E+F$.

10. *За економічною класифікацією видатки бюджету поділяються на:*

- А. поточні;
- В. основні;
- С. капітальні;
- Д. капітальні трансферти;
- Е. нерозподілені;
- Ф. дослідження і розробки, державні програми;
- Г. кредитування з вирахуванням погашення;
- Н. придбання землі і нематеріальних активів;
- І. $A+B+D+H$;
- Ж. $A+C+E+G$.

11. *Відомча класифікація видатків бюджетів затверджується:*

- А. для Державного бюджету України;
- В. для бюджетів самоврядування;

- C. для обласних бюджетів;
 - D. для міських бюджетів;
 - E. для районних бюджетів;
 - F. A+B;
 - G. C+D+E.
12. *Класифікація фінансування бюджету здійснюється за такими ознаками:*
- A. фінансування за типом кредитора;
 - B. фінансування за рахунок позик банківських установ;
 - C. фінансування за типом боргового зобов'язання;
 - D. надходження від приватизації державного майна;
 - E. зміни обсягів депозитів і цінних паперів, що використовуються для управління ліквідністю;
 - F. B+C+D+E;
 - G. A+C.
13. *Платежі вважаються внутрішніми у системі органів Держказначейства, якщо:*
- A. переказ коштів здійснюється між кількома недержавними установами;
 - B. переказ коштів здійснюється між державними та недержавними установами;
 - C. переказ коштів здійснюється між кількома державними відомствами.
14. *Платіжна система виконання бюджету включає три елементи:*
- A. організаційну структуру;
 - B. систему норм, що встановлюють правила проходження платежів;
 - C. технічне забезпечення здійснення платежів;
 - D. методологічне забезпечення;
 - E. механізм взаємин користувачів коштів з казначейською системою;
 - F. телекомунікаційне обладнання;
 - G. A+B+C+D;
 - H. B+C+E.
15. *Казначейське виконання державного бюджету за доходами і видатками включає:*
- A. облік надходження платежів;

- В. регулювання обсягів і термінів прийняття бюджетних зобов'язань;
- С. дозвіл на право здійснення видатків у межах затверджених асигнувань;
- Д. проведення платежів розпорядників бюджетних коштів;
- Е. A+B+C+D;
- Ф. A+D.

Змістовий модуль II. Автоматизація обліку банківських операцій

Тема 4. Автоматизація банківської діяльності

1. Особливості автоматизації банківської діяльності.
2. Покоління автоматизованих банківських систем.
3. Критерії вибору автоматизованої банківської системи.
4. Автоматизація банківської діяльності в Україні.
5. Програмно-технічна платформа автоматизованої банківської системи.
6. Склад автоматизованої банківської системи.
7. Функціональні підсистеми автоматизованої банківської системи.
8. Державні класифікатори та довідники, які використовуються в автоматизованій банківській системі.
9. Автоматизація внутрішньобанківських розрахункових, касових і валютних операцій.
10. Автоматизація кредитних і депозитних операцій.
11. Рейтингові оцінки надійності банків.

Література [20–24; 33; 38; 42–51; 57; 58]

Теми рефератів

1. Регулювання банківської діяльності в Україні.
Література [23–32]
2. Платіжна система України.
Література [21; 31; сайт НБУ]
3. Сучасні банківські системи.
Література [41–51]

4. Рейтингова оцінка діяльності банку.

Література [57; 59]

5. Мережні операційні системи.

Література [59–61]

6. Розподілені бази даних.

Література [40; 41]

Питання для самоконтролю та співбесіди

1. Які принципи застосовуються при побудові автоматизованих систем згідно з нормативними документами?
2. Які види забезпечення входять до складу автоматизованої банківської системи?
3. Які функціональні підсистеми використовуються в автоматизованих банківських системах?
4. Які задачі вирішуються у функціональних підсистемах?
5. Яка апаратна платформа використовується в сучасних автоматизованих банківських системах?
6. Які мережні операційні системи використовуються в сучасних автоматизованих банківських системах?
7. Що стане архітектура “клієнт-сервер”?
8. Що таке зовнішнє інформаційне забезпечення?
9. Що таке внутрішнє інформаційне забезпечення?
10. Що таке автоматизоване робоче місце економіста та які завдання вирішуються на ньому?
11. За якими принципами створюються автоматизовані банківські системи?
12. У чому полягає розподілене оброблення інформації?
13. Які особливості технологічного процесу обробки інформації за розрахунковими операціями?
14. Які алгоритми використовуються для розв’язання основних задач кредитних операцій?
15. Яка методика використовується для вирішення задач за депозитними операціями?

Тестові завдання

1. *Формалізація банківської інформації полягає у:*
А. визначенні типу даних;

- V. використанні класифікаторів і довідників;
C. формуванні масивів і таблиць;
D. визначенні неподільних структурних одиниць, які мають зміст.
2. До складу автоматизованої банківської системи входять наступні компоненти:
- A. інформаційне забезпечення;
 - B. програмне забезпечення;
 - C. технічне забезпечення;
 - D. A+B+C;
 - E. методичне і технологічне забезпечення;
 - F. правове і лінгвістичне забезпечення;
 - G. E+F;
 - H. персонал+A+B+C+E+F.
3. Програмне забезпечення можна поділити на:
- A. методичне і технологічне;
 - B. апаратне і технічне;
 - C. прикладне і системне;
 - D. математичне і лінгвістичне.
4. Платформа визначає:
- A. тип комп'ютера та операційну систему;
 - B. інтерфейс користувача;
 - C. склад та структуру мережі;
 - D. модульність програмного забезпечення.
5. Принцип системності полягає у:
- A. різносторонньому аналізу структури і діяльності банку, складу задач;
 - B. автоматизації інформаційних потоків і документообігу;
 - C. декомпозиції системи;
 - D. стандартизації та уніфікації типових програмних продуктів.
6. Автоматизована банківська технологія надає можливість для:
- A. управління процесом у режимі реального часу;
 - B. зниження трудомісткості при формуванні регулярної звітності;
 - C. ефективного використання матеріальних ресурсів;
 - D. забезпечення інформаційної взаємодії людей.
7. Автоматизована банківська система має забезпечувати:
- A. автоматизацію роботи відділу кредитування;

- V. автоматизацію внутрішньобанківської діяльності;
 - C. автоматизацію виконання міжбанківських розрахунків;
 - D. автоматизацію фінансових операцій у межах міжнародного банківського бізнесу;
 - E. обліку матеріальних витрат;
 - F. A+B+C+D+E;
 - G. A+C+D.
8. *Автоматизоване робоче місце — це:*
- A. основний інструмент спілкування людини з обчислювальною системою;
 - B. оброблення повідомлень, які надходять з обчислювальної системи;
 - C. сукупність програмно-технічних засобів і інформаційних ресурсів, що автоматизує роботу персоналу безпосередньо на робочому місці;
 - D. спосіб досягнення поставленої мети.
9. *Позамашинна інформаційна база становить:*
- A. формалізацію даних;
 - B. організацію раціонального документообігу;
 - C. класифікацію носіїв інформації;
 - D. сукупність сигналів, повідомлень і документів, призначених для безпосереднього сприйняття людиною без застосування засобів обчислювальної техніки.
10. *Метою класифікації та кодування є:*
- A. впорядкування і взаємоузгодженість різних предметів, понять, властивостей та інших елементів інформації;
 - B. використання кодів для скорочення обсягів інформації та трудомісткості її обробки на всіх етапах технологічного процесу;
 - C. урахування економічних факторів при обробці інформації;
 - D. виділення галузевого, відомчого і регіонального аспектів управління.
11. *Розподілена обробка даних реалізується:*
- A. через локальні та глобальні мережі;
 - B. у централізованому та децентралізованому управлінні;
 - C. у вигляді автоматизованих робочих місць;
 - D. у вигляді периферійних технічних засобів.

Тема 5. Система електронних міжбанківських платежів (СЕП)

1. Архітектура СЕП.
2. Принципи функціонування СЕП.
3. Моделі функціонування СЕП.
4. Характеристика нульової моделі.
5. Характеристика першої моделі.
6. Характеристика другої моделі.
7. Характеристика третьої моделі.
8. Характеристика четвертої моделі.
9. Характеристика п'ятої моделі.
10. Характеристика шостої моделі.
11. Характеристика сьомої моделі.
12. Обмін інформацією в СЕП.

Література [20; 27; сайт НБУ; сайти банків Києва]

Теми рефератів

1. Автоматизовані технології вирішення банківських задач.

Література [22; 33; 44; 49–52]

2. Автоматизація розрахункових операцій банків.

Література [22; 26; 45; 49; 50; 62]

3. Корпоративні банківські мережі.

Література [22; 26; 43; 49]

4. Інформаційне забезпечення автоматизованих банківських систем.

Література [22; 26; 45; 49; 50; 62]

Питання для самоконтролю та співбесіди

1. У чому полягає роль СЕП у банківській системі України та які завдання СЕП?
2. Що таке архітектура СЕП?
3. Які основні принципи функціонування СЕП?
4. Які функції в СЕП виконує АРМ-1?
5. Які функції в СЕП виконує АРМ-2?
6. Які функції в СЕП виконує АРМ-3?

7. Яке призначення в СЕП має технічний кореспондентський рахунок?
8. Схарактеризуйте сутність нульової моделі функціонування СЕП.
9. Схарактеризуйте сутність першої моделі функціонування СЕП.
10. Схарактеризуйте сутність другої моделі функціонування СЕП.
11. Схарактеризуйте сутність третьої моделі функціонування СЕП.
12. Схарактеризуйте сутність четвертої моделі функціонування СЕП.
13. Схарактеризуйте сутність п'ятої моделі функціонування СЕП.
14. Схарактеризуйте сутність шостої моделі функціонування СЕП.
15. Схарактеризуйте сутність сьомої моделі функціонування СЕП.
16. Схарактеризуйте файли міжбанківських електронних розрахункових документів.
17. Схарактеризуйте файли службових повідомлень СЕП.
18. Схарактеризуйте файли з контрольною та технологічною інформацією СЕП.
19. Що таке система захисту СЕП?
20. У чому полягає стратегія розвитку СЕП?

Тестові завдання

1. *Модель функціонування СЕП — це:*
 - A. прийняття платіжних документів від комерційних банків;
 - B. бухгалтерський та технологічний контроль за проходженням платежів;
 - C. спосіб взаємодії та форма обслуговування кореспондентського рахунка;
 - D. відкриття та закриття банківського дня.
2. *Центральна розрахункова палата виконує:*
 - A. захист інформації від несанкціонованого доступу;
 - B. архівацію даних за відпрацьований банківський день;
 - C. відкриття та закриття банківського дня;
 - D. перевірку правильності функціонування регіональних розрахункових палат;
 - E. формування звітної інформації у масштабах України;
 - F. A+B+C+D;
 - G. A+D+E.
3. *У СЕП реалізовано такі рівні обліку:*
 - A. на кореспондентських рахунках в обласних відділеннях НБУ;

- V. на технічному кореспондентському рахунку;
 - C. на динамічних рахунках в обласних відділеннях НБУ;
 - D. на консолідованих кореспондентських рахунках в обласних відділеннях НБУ;
 - E. на консолідованих рахунках в обласних відділеннях НБУ;
 - F. V+D;
 - G. A+V+C+E.
4. *Вибір моделі функціонування СЕП залежить від таких факторів:*
- A. кількості рівнів підлеглості головного банку та його філіали;
 - V. наявності внутрішньобанківської платіжної системи;
 - C. розташування філій;
 - D. взаємодії головного банку з філіями найближчого рівня;
 - E. розміщення головного банку і філій в адміністративних регіонах України;
 - F. A+V+C;
 - G. A+D+E.
5. *Операційна система, яка використовується в СЕП:*
- A. Novell Net Ware;
 - V. OS/2;
 - C. UNIX;
 - D. MAINFRAME;
 - E. Windows NT.
6. *Як СУБД у СЕП використовується:*
- A. SQL Server;
 - V. Progress;
 - C. Sybase;
 - D. Informix;
 - E. Oracle;
 - F. DB2.
7. *Бізнес-процес становить:*
- A. серію логічно пов'язаних дій, орієнтованих на економію ресурсів;
 - V. сукупність робіт, яка передається від одного працівника до іншого у фіксований проміжок часу;
 - C. ведення бази даних правил для роботи головного банку та його філій;
 - D. формування початкових платежів.

8. *Особливості функціонування третьої моделі учасників СЕП полягають у наступному:*
- A. учасником СЕП є головний банк;
 - B. головний банк має єдиний кореспондентський рахунок;
 - C. головний банк та філії мають самостійний кореспондентський рахунок для головного банку і кожної філії;
 - D. облік у регіональній рахунковій палаті ведеться загальними сумами без виділення вкладу кожної філії окремо;
 - E. головний банк має власну платіжну систему;
 - F. A+B+E;
 - G. C+D.
9. *Особливості функціонування четвертої моделі учасників СЕП полягають у наступному:*
- A. ведеться єдиний кореспондентський рахунок з веденням технічних кореспондентських рахунків філіалів;
 - B. головний банк контролює і управляє роботою філії за допомогою механізму лімітів;
 - C. головний банк не має власної платіжної системи;
 - D. усі філії є учасниками СЕП і проводять обмін платіжними документами незалежно один від одного;
 - E. головний банк не може управляти трансакцією;
 - F. A+B+D+E;
 - G. A+B+C.
10. *СЕП є ієрархічною структурою, яка організована у вигляді:*
- A. АРМ-бухгалтера, АРМ-технолога, АРМ-операціоніста;
 - B. АРМ-адміністратора, АРМ-операціоніста, АРМ-касира;
 - C. АРМ-1, АРМ-2, АРМ-3;
 - D. АРМ-менеджера, АРМ-аналітика, АРМ-контролера.
11. *Файли, використовувані в процесі обміну в СЕП поділяються на такі групи:*
- A. файли-квитанції;
 - B. системні файли;
 - C. пакети платіжних документів;
 - D. архівні файли;
 - E. файли нормативно-довідкової інформації;
 - F. приховані файли;
 - G. A+B+C;
 - H. A+C+E.

12. До файлів нормативно-довідкової інформації належать:
- А. класифікатор видів економічної діяльності;
 - В. класифікатор валют;
 - С. класифікатор товарів зовнішньоекономічної діяльності;
 - Д. довідник банків;
 - Е. класифікатор об'єктів адміністративно-територіального поділу;
 - Є. довідник призначень платежу;
 - Г. файл інвалютних коррахунків;
 - Н. довідник субкореспондентських шлюзових банків;
 - І. довідник кодів помилок;
 - Ж. класифікатор країн світу;
 - К. А+В+С+Е+Ж;
 - Л. В+Д+Є+Г+Н+І.
13. Структура файлів СЕП:
- А. заголовок, дані;
 - В. службовий рядок, заголовок, інформаційні рядки;
 - С. преамбула, адреса призначення, адреса джерела, дані, контрольна сума;
 - Д. адреса відправника, адреса призначення, мітка, довжина, дані, контрольна сума;
 - Е. адреса відправника, адреса призначення, прапорець, довжина, дані, пріоритет, ідентифікатор.
14. Транспортний рівень СЕП – це:
- А. локальні обчислювальні мережі в підрозділах НБУ;
 - В. мережне програмно-апаратне забезпечення електронної пошти НБУ;
 - С. протокол TCP/IP;
 - Д. організаційні, технічні та програмні засоби захисту.

Тема 6. Національна система масових електронних платежів (НСМЕП)

1. Організаційна структура НСМЕП.
2. Функції, обов'язки та права Платіжної організації.
3. Функції членів та учасників НСМЕП.
4. Порядок вступу, реєстрації і технічного оснащення банків для участі в НСМЕП.

5. Компоненти апаратно-програмного комплексу НСМЕП.
6. Платіжні картки та платіжні додатки, операції з їх застосування.
7. Комісійні та тарифи.
8. Порядок здійснення розрахунків.
9. Обмеження щодо операцій з платіжними картками.
10. Управління ризиками та безпека в НСМЕП.
11. Технологія стоп-листів.

Література [24; 29; 30; 35; 37; сайт НБУ; сайти банків Києва]

Теми рефератів

1. Смарт-картки та їх характеристики.
Література [20; 21]
2. Порівняння характеристик НСМЕП та міжнародних платіжних систем.
Література [19; 21; 35; 47]
3. Стан впровадження платіжних карткових систем в Україні.
Література [20; 21; 35; 47; сайти банків]
4. Локальні системи термінових переказів банків України.
Література [сайти банків України]

Питання для самоконтролю та співбесіди

1. Яке призначення НСМЕП?
2. Схарактеризуйте організаційну структуру НСМЕП.
3. Яка загальна технологія вступу банку до НСМЕП?
4. Які моделі роботи члена НСМЕП?
5. Які операції виконуються з картками?
6. Яку роль виконує процесинговий центр?
7. Які функції еквайра НСМЕП?
8. Які функції емітента?
9. Які функції розрахункового банку?
10. Які типи карток діють у НСМЕП?
11. Схарактеризуйте складові міжбанківських комісійних.
12. Які тарифи встановлює Платіжна організація?
13. Який діє порядок емісії платіжних карток?
14. Які існують види ризиків у НСМЕП?
15. Який порядок застосування сто-листів?

Тестові завдання

1. *Членами НСМЕП є:*
 - A. підприємства торгівлі та сфери послуг;
 - B. держателі платіжних карток;
 - C. розрахунковий банк НСМЕП;
 - D. емітенти та еквайри.
2. *Картка НСМЕП є носієм:*
 - A. електронного чека та електронного гаманця;
 - B. адресного платежу;
 - C. внутрішньобанківської транзакції;
 - D. персонального ідентифікаційного коду.
3. *Картка НСМЕП – це:*
 - A. картка зі штрих-кодом;
 - B. старт-картка;
 - C. картка з магнітною смугою;
 - D. картка з електронним ключем.
4. *З використанням електронного чека виконуються розрахунки в межах:*
 - A. до 50 тис. гривень з обов'язковим введенням PIN-коду;
 - B. до 10 тис. гривень без обов'язковим введенням PIN-коду;
 - C. до 100 тис. гривень з обов'язковим введенням PIN-коду;
 - D. до 5 тис. гривень без обов'язковим введенням PIN-коду.
5. *З використанням електронного гаманця виконуються розрахунки в межах:*
 - A. 100 гривень без обов'язкового введення PIN-коду;
 - B. 500 гривень без обов'язкового введення PIN-коду;
 - C. 1 тис. гривень без обов'язкового введення PIN-коду;
 - D. 3 тис. гривень без обов'язкового введення PIN-коду.
6. *Банк-емітент – це:*
 - A. установа банку, яка випускає в обіг цінні папери;
 - B. установа банку, яка випускає в обіг платіжні картки;
 - C. установа банку, яка здійснює фінансову операцію;
 - D. установа банку, яка виконує внутрішньобанківську транзакцію.
7. *Банк-еквайр – це:*
 - A. банк, у якому відкриті кореспондентські рахунки філій;
 - B. банк, який обробляє міжбанківський електронний розрахунковий документ;

- С. банк, у якому відкриті рахунки підприємств торгівлі та побутового обслуговування населення, що обслуговують держателів платіжних карток.
- Д. банк, який має рахунок у територіальному управлінні.
8. Розблокування картки можливе тільки в:
- А. банку-емітенті картки;
- В. в процесинговому центрі;
- С. банку-еквайрі;
- Д. розрахунковому центрі.
9. До мікросхем для пластикових карток належать:
- А. криптоконтролери, безконтактні мікросхеми;
- В. мікросхеми пам'яті; мікросхеми захищеної пам'яті;
- С. мікросхеми пам'яті; мікросхеми захищеної пам'яті, мікроконтролери, криптоконтролери, безконтактні мікросхеми;
- Д. електронний ключ.
10. Стоп-лист – це:
- А. електронний список номерів платіжних карток, за платіжними додатками яких заборонено проведення будь-яких фінансових операцій;
- В. заява клієнта про втрату або крадіжку картки;
- С. формування в головному процесорному центрі наказу про втрату картки;
- Д. блокування емітентом картки відповідно до регламенту НСМЕП.

Тема 7. Міжнародні міжбанківські телекомунікаційні системи

1. Товариство міжнародних міжбанківських фінансових телекомунікацій SWIFT.
2. Міжнародна інформаційна система REUTERS.
3. Інформаційна система Dow Jones.
4. Міжнародна інформаційна система Tenfore.
5. Система фінансової інформації CQG International.
6. Інформаційне агентство фінансової інформації Bloomberg.
7. Міжнародна система грошових переказів WESTERN UNION.
8. Система міжнародних переказів MONEYGRAM.

Література [20; 21; сайти банків]

Теми рефератів

1. Використання системи SWIFT у банківській системі України.
Література [20–22; сайти банків]
2. Системи міжнародних грошових переказів в Україні.
Література [20; 21; сайти банків]

Питання для самоконтролю та співбесіди

1. Призначення та організаційна структура SWIFT.
2. Архітектура SWIFT.
3. Як здійснюється формування та передача повідомлень?
4. Які послуги надає інформаційна система REUTERS?
5. Схарактеризуйте можливості системи Dow Jones.
6. Чим характеризується служба фінансової інформації Tenfore?
7. Переваги та недоліки системи фінансової інформації CQG International.
8. Можливості інформаційного агентства фінансової інформації Bloomberg.

Тестові завдання

1. *В основу проекту SWIFT покладені такі вимоги:*
 - A. забезпечення безпаперових платіжних операцій, використання засобів телекомунікацій, мінімізація банківських ризиків;
 - B. стандартизація форматів повідомлень, забезпечення рентабельності;
 - C. виконання клірингових функцій, стандартизація процесів у системі;
 - D. надійність передачі банківських повідомлень, захист від несанкціонованого доступу;
 - E. A+B+C+D;
 - F. A+B.
2. *Система SWIFT має наступні рівні:*
 - A. регіональний, територіальний, банківська установа;
 - B. АРМ-1, АРМ-2, АРМ-3;
 - C. операційний центр, регіональний процесор, банківська установа;
 - D. центральний, груповий, місцевий;

3. Система SWIFT належить до транспортної системи, яка забезпечує:
- A. розрахункові операції, пов'язані з бухгалтерськими проведеннями;
 - B. передачу та доставку банківських повідомлень;
 - C. виконання клірингових операцій;
 - D. виконання операцій процесингового центру.
4. Загальна схема кодування повідомлення SWIFT містить:
- A. категорію, код повідомлення, тип повідомлення;
 - B. початок тексту, текст повідомлення, кінець тексту;
 - C. заголовок, текст повідомлення, закінчення;
 - D. інформацію про відправника та отримувача повідомлення, номер повідомлення, його тип і пріоритет.
5. Інформаційне агентство REUTERS надає послуги:
- A. телебачення і новини;
 - B. телекомунікаційні послуги;
 - C. розроблення програмного забезпечення у банківській сфері;
 - D. фінанси, бізнес, укладення угод;
 - E. A+B+C+D;
 - F. A+D.
6. Інформаційна система Dow Jones забезпечує:
- A. мережну конфігурацію із 100 робочими місцями;
 - B. роботу з пакетом технічного аналізу;
 - C. котирування на ринку Forex;
 - D. роботу користувача з багатьма екранами;
 - E. A+B+C+D;
 - F. B+C.
7. Система фінансової інформації CQG International характеризується наступними рисами:
- A. високою ціною;
 - B. підтримкою у повному обсязі ринку FOREX;
 - C. доступною ціною;
 - D. встановленням версії системи під управлінням операційної системи UNIX;
 - E. встановленням версії системи під управлінням операційної системи WINDOWS;
 - F. наявністю автономного варіанта роботи системи;
 - G. можливістю використання мережної версії системи;

- Н. використанням цифрового каналу зв'язку;
- І. використанням супутникового каналу зв'язку;
- J. наявністю засобів формування робочого середовища;
- К. наявністю засобів формування торгового середовища;
- Л. автоматичним дистанційним оновленням програмного забезпечення;
- М. наявністю блоку фінансового аналізу;
- Н. наявністю блоку технічного аналізу;
- О. $A+B+D+E+F$;
- Р. $V+C+E+F+G+K+L+M+O$.

8. Інформаційне агентство Bloomberg має:

- А. низьку вартість;
- В. засоби прямого доступу до баз даних провідних світових бірж;
- С. високу вартість;
- Д. можливість виведення на екран десяти інформаційних вікон;
- Е. зручний інтерфейс для виведення на екран кількох тисяч інформаційних вікон;
- Ф. $A+C+D+E$;
- Г. $V+C+E$.

9. У банківській сфері України система REUTERS використовується для проведення ділінгових операцій, які включають в себе:

- А. моніторинг, аналіз фінансових ринків;
- В. страхове обслуговування клієнтів;
- С. брокерське обслуговування клієнтів;
- Д. кредитування клієнтів;
- Е. іпотечне обслуговування клієнтів;
- Ф. управління операціями банку на роздрібних ринках;
- Г. проведення оптових торгових операцій;
- Н. $V+C+D+E$;
- І. $A+C+F+G$.

10. У системі грошових переказів WESTERN UNION контрольний номер клієнта становить:

- А. 6 знаків;
- В. 8 знаків;
- С. 10 знаків;
- Д. 12 знаків.

11. У системі грошових переказів WESTERN UNION перекази в межах країни можна здійснювати у:
- A. доларах США;
 - B. рублях;
 - C. євро;
 - D. гривнях;
 - E. A+C;
 - F. A+D.
12. У системі грошових переказів WESTERN UNION перекази за межами країни можна здійснювати:
- A. лише в доларах;
 - B. тільки в євро;
 - C. в рублях;
 - D. у латах;
 - E. у гривнях.
13. Термін виконання операції в системі WESTERN UNION становить:
- A. 20 хвилин;
 - B. 30 хвилин;
 - C. годину;
 - D. 15 хвилин.
14. У системі міжнародних переказів Money Gram грошові перекази здійснюються:
- A. тільки у гривнях;
 - B. лише в доларах США;
 - C. в рублях;
 - D. в євро.

Тема 8. Безпека електронних документів і електронних платежів

1. Загрози безпеки автоматизованих банківських систем.
2. Основні засоби захисту.
3. Засоби технологічного та бухгалтерського контролю.
4. Програмні та апаратні засоби захисту інформації.
5. Класифікація криптоалгоритмів.

Література [52–56]

Теми рефератів

1. Методи “злому” інформаційних систем.
Література [52–56]
2. Категорії інформаційної безпеки.
Література [52–56]
3. Системи шифрування даних у мережах.
Література [52–56]
4. Криптоалгоритми.
Література [52–56]

Питання для самоконтролю та співбесіди

1. У чому полягає сутність проблеми захисту інформації у СЕП?
2. Наведіть основні задачі захисту банківської інформації.
3. Які бухгалтерські методи контролю використовуються для захисту банківської інформації?
4. Що таке технологічні засоби контролю банківської інформації?
5. Які програмно-апаратні засоби використовуються для захисту банківської інформації?
6. У чому полягають адміністративні засоби захисту?
7. Що таке електронний цифровий підпис та як він використовується для захисту банківської інформації?
8. Що таке криптографування?
9. У чому полягає сутність алгоритму RSA?
10. Як у СЕП використовується накладання електронного підпису?

Тестові завдання

1. *Загрози безпеки автоматизованих банківських систем поділяються на:*
 - A. інформаційні;
 - B. технічні;
 - C. фізичні;
 - D. організаційно-правові;
 - E. радіомеханічні;
 - F. програмно-математичні;
 - G. радіоелектронні;
 - H. апаратні;
 - I. B+C+H;
 - J. A+C+D+F+G.

2. *Кожний з користувачів системи повинен мати:*
- A. необмежений доступ до ресурсів;
 - B. повноваження, які не відповідають за ту чи іншу технологічну операцію;
 - C. доступ до ресурсів системи відповідно до посадових функцій.
3. *Функції апаратних засобів захисту реалізуються шляхом:*
- A. ідентифікації користувачів, обслуговуючого персоналу, ресурсів системи;
 - B. ідентифікації посадових осіб;
 - C. аутентифікації суб'єкта по заданому ним ідентифікатору;
 - D. перевірки повноважень на виконання певних видів робіт;
 - E. протоколювання при зверненнях до заборонених ресурсів;
 - F. протоколювання несанкціонованого доступу;
 - G. протоколювання робіт в Інтернет;
 - H. A+D+F+G;
 - I. A+C+D+E+F.
4. *Криптографічні методи захисту забезпечують:*
- A. шифрування за допомогою датчика псевдовипадкових чисел;
 - B. шифрування з використанням гаусіанів;
 - C. симетричну схему шифрування;
 - D. асиметричну схему шифрування;
 - E. A+C+D;
 - F. C+D.
5. *Кількість символів у паролі Windows XP не перевищує:*
- A. 14 знаків;
 - B. 256 знаків;
 - C. 127 знаків.
6. *В автоматизованих банківських системах використовують такі алгоритми криптозахисту:*
- A. DECT 28147-89;
 - B. DES;
 - C. DH;
 - D. RSA;
 - E. A+C+D;
 - F. A+B+D.
7. *Технологічні засоби контролю забезпечують:*
- A. обмін документами АРМ-2 та АРМ-1;

- V. механізм обміну електронними документами між банками-учасниками;
 - C. обмін квитанціями між банками-учасниками;
 - D. обмін звітами про функціонування регіональних палат;
 - E. A+B;
 - F. A+C;
 - G. V+C+D.
8. *Секретність ключів у СЕП забезпечується за допомогою:*
- A. зберігання ключа у спеціальній електронній картці;
 - V. зберігання ключа у спеціальному електронному каталозі;
 - C. роботи електронної картки у блоці шифрування;
 - D. виведення із СЕП вкраденого блоку або картки;
 - E. A+B;
 - F. A+C+D.
9. *За технологією СЕП операційний день банку повинен забезпечувати виконання таких операцій:*
- A. накладання цифрового підпису директора на АРМ-1;
 - V. накладання цифрового підпису операціоніста на АРМ-3;
 - C. накладання цифрового підпису бухгалтера на АРМ-2;
 - D. накладання цифрового підпису оператора на АРМ-1;
 - E. A+B;
 - F. V+C;
 - G. A+C+D.
10. *Для гарантування безпеки інформації в СЕП :*
- A. здійснюється допуск тільки довірених осіб для підготовки платіжних документів;
 - V. здійснюється допуск тільки системних адміністраторів для підготовки платіжних документів;
 - C. здійснюється контроль за станом бухгалтерського балансу і кореспондентського рахунка банку;
 - D. здійснюється контроль тільки за станом кореспондентського рахунка банку;
 - E. V+D;
 - F. A+C.

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ ДО ПІДГОТОВКИ, НАПИСАННЯ ТА ЗАХИСТУ РЕФЕРАТУ

Реферат є складовою вивчення дисципліни. Завдання підготовлені відповідно до курсу: “Інформаційні системи і технології в менеджменті” для бакалаврів.

Мета — допомогти студентам засвоїти теоретичні знання, розвинути і сформувані практичні навички використання сучасних інформаційних технологій у своїй майбутній управлінській діяльності. Оформлення і захист реферату має сприяти активному засвоєнню нового матеріалу, виробленню у студентів уміння комплексного використання суміжних дисциплін при вирішенні практичних питань.

За структурою реферат складається із: вступу, розділів, підрозділів, висновків, списку літератури, додатків (за наявністю).

У вступі відображається мета, загальна характеристика, визначається номер варіанта. У розділах та підрозділах реферату викладається сутність питання, наводяться приклади з посиланням на літературні джерела. Додатки (за потреби) виносяться у кінець реферату.

Загальний обсяг роботи не повинен перевищувати 20–30 сторінок машинописного тексту, надрукованого через 1,5 інтервали, рукописний текст не повинен перевищувати 18–24 сторінок шкільного зошита.

Виконання та оформлення реферату

Виконання студентом реферату передбачає розкриття історичних посилок даної проблеми, відповіді на всі питання теоретичного плану, опис технології розв’язання практичних задач, якщо такі передбачені рефератом.

Відповіді на теоретичні питання потребують ретельної роботи з літературою. Крім виписок і конспектування з літературних джерел, наприклад, з Internet, студент повинен зробити висновки. Робота має виконуватися самостійно. У тексті реферату потрібно давати посилання на використану літературу. У висновках загалом з реферату розглядають питання економічної доцільності і практичного застосування сучасних інформаційних технологій та обчислювальної техніки в управлінській сфері.

Реферат слід оформляти на стандартних аркушах паперу, зброшурованих у папку. Усі аркуші мають бути пронумеровані. На ти-

тульній сторінці потрібно вказати назву вищого навчального закладу, факультет, спеціальність, дисципліну, курс, групу, а також прізвище, ініціали та номер залікової книжки.

На першій сторінці повинні бути вказані варіант контрольної роботи та зміст, який містить питання варіанта, і проставлені номери сторінок, на яких викладено даний матеріал. На останній сторінці студент підписує роботу і ставить дату. Наприкінці роботи потрібно навести використану літературу. Зшита папка повинна бути вкладена в поліетиленовий файл та містити дискету з повним текстом, графікою і т. ін. набраного варіанта реферату.

Вибір варіанта реферату

Номер варіанта реферату визначає викладач. Студентам забороняється самостійно змінювати номер варіанта реферату. В такому випадку робота визнається недійсною і підлягає переробці.

Робота, оформлена без виконання наведених вимог, повертається без перевірки на дооформлення.

Індивідуально-консультаційна робота

Індивідуально-консультаційна робота з дисципліни здійснюється у формі консультацій за графіком (одна консультація на два тижні). На консультаціях студентам надаються пояснення з виконання самостійної роботи, підготовки до практичних занять, перевірки та захисту завдань, винесених на поточний контроль тощо.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

Основна

1. *Гавро О. В., Кондратюк М. І., Миськів Б. Т., Погореловська І. Д., Редич О. В.* Автоматизація роботи в органах державної податкової служби: Навч. підруч. для студ. вищ. навч. закл. / В. М. Росоловський (заг. ред.), С. П. Ріппа (заг. ред.). — Ірпінь: ДСП, 2002. — 401с.
2. *Інформаційні системи і технології в економіці: Посіб. для студ. вищ. навч. закл. / За ред. В. С. Пономаренка.* — К.: Вид. центр Академія, 2002. — 544 с. (Альма-матер).
3. *Гайдаржи В. І., Дацюк О. А.* Основи проектування та використання баз даних: Навч. посіб. — К.: ІВЦ “Вид-во “Політехніка”; ТОВ “Фірма “Періодика”, 2004. — 256 с.

4. Закон України “Про державний реєстр фізичних осіб” від 22.12.94 № 320/94-ВР.
5. Закон України “Про електронний цифровий підпис” від 22.05.03.
6. Закон України “Про електронні документи та електронний документообіг” від 22.05.03.
7. Закон України “Про страхування”.
8. Юрій С. І., Стоян В. І., Мац М. Й. Казначейська система: Підручник. — Тернопіль: Карт-бланш, 2002. — 590 с.
9. Осипчук Л. Л. Основи казначейської справи: Навч. посіб. — К.: МАУП, 2003. — 152с.
10. Клімова С. М. Система державного фінансового контролю // Статистика України. — 2002. — № 1. — С. 38–41.
11. Закон України “Про Державний бюджет України на відповідний рік” //Відомості Верховної Ради України.
12. План рахунків бухгалтерського обліку виконання державного та місцевих бюджетів: Затв. Наказом Державного казначейства України від 28.11.2000 № 119 із змін. та допов.
13. Положення про організацію бухгалтерського обліку і звітності виконання державного та місцевих бюджетів в органах Державного казначейства України: Затв. Наказом Державного казначейства України від 28.11.2000 № 119.
14. Порядок ведення бухгалтерського обліку та складання звітів використання місцевих бюджетів органами Державного казначейства // Казна. — 2002. — № 12. — С. 9–10.
15. Порядок виконання державного бюджету за доходами: Затв. Наказом Державного казначейства України від 19.12.2000 № 131.
16. Порядок відображення в бухгалтерському обліку операцій по виконанню державного бюджету: Затв. Наказом Державного казначейства України від 28.12.2000 № 142.
17. Порядок відображення в бухгалтерському обліку операцій по виконанню місцевих бюджетів: Затв. Наказом Державного казначейства України від 15.03.01 № 29.
18. Порядок касового виконання державного бюджету за видатками: Затв. Наказом Державного казначейства України від 16.05.04 № 69.
19. Правила складання звітності про виконання місцевих бюджетів у I кварталі 2003 року: Затв. Наказом Державного казначейства від 03.04.03 № 76.

20. *Єршоміна Н. В.* Банківські інформаційні системи. — К.: КНЕУ, 2000. — 220 с.
21. *Костіна Н. І., Антонов В. М., Ганах Н. І.* Банки: сучасні інформаційні технології. — Ірпінь, 2001. — 359 с.
22. *Зацекляний М. М., Мельников О. Ф.* Інформаційні системи і технології у фінансово-кредитних установах. — К.: Професіонал, 2006. — 432 с.
23. Закон України “Про банки та банківську діяльність” № 2121-14, 1998.
24. Закон України “Про платіжні системи та переказ грошей в Україні” № 2346-III, 2001 р.
25. Закон України “Про електронний цифровий підпис” від 22.05.03.
26. Закон України “Про електронні документи та електронний документообіг” від 22.05.03.
27. *Постанова* Правління Національного банку України “Про затвердження Тимчасового положення про Національну систему масових електронних платежів” від 24.04.2000 № 161.
28. *Постанова* Правління Національного банку України “Інструкція про міжбанківський переказ грошей в Україні в національній валюті” від 17.03.04 № 110.
29. *Постанова* Правління Національного банку України “Про завершення впровадження пілотного проекту і перехід Національної системи масових електронних платежів до промислової експлуатації” від 26.10.04 № 512.
30. *Постанова* Правління Національного банку України “Правила Національної системи масових електронних платежів” від 10.12.04 № 620.
31. *Постанова* Правління НБУ “Про затвердження “Інструкції про міжбанківський переказ коштів у національній валюті”. “Про схвалення концепції поширення безготівкових розрахунків з використанням спеціальних платіжних засобів” від 06.09.06. № 320.
32. *Постанова* Правління НБУ “Про затвердження “Правил організації захисту електронних банківських документів з використанням засобів захисту інформації Національного банку України” від 02.04.07 №112.

Додаткова

33. *Кураков Л. П., Тимирязов В. Г., Кураков В. Л.* Современные банковские системы: Учеб. пособие. — М.: Гелиос АРВ, 2000. — 320 с.
34. *Раєвський К.Є.* Банківський нагляд: Навч.-метод. посіб. для самост. вивч. — К.: КНЕУ, 2003. — 336 с.
35. *Мищенко В. І., Шаповалов А. В., Юрчук Г. В.* Електронний бізнес на ринку фінансових послуг: Практич. посіб. — К.: Знання, 2003. — 278 с.
36. *Гейс Билл.* Бизнес со скоростью мысли: Пер. с англ. — М.: Эксмо, 2003. — 480 с.
37. *Електронна комерція:* Посібник. — К.: Академія, 2002. — 272 с.
38. *РД 50-680.* Методические указания. Автоматизированные системы. Основные положения. — М.: Изд-во стандартов, 1991. — 7с.
39. *Столлингс В.* Криптография и защита сетей: принципы и практика. — 2-е изд. — М.: Вильямс, 2001. — 672 с.
40. *Мартин Дж.* Вычислительные сети и распределенная обработка данных // ПО, методы и архитектура. — 1993.
41. *Корнеев В. В.* Параллельные вычислительные системы. — М.: Нолидж, 1999.
42. *Чистов Д. В., Нестерова Т. Н., Кочанова Е. Р. и др.* Банковские информационные системы и технологии: Учеб. пособие. — Ч. 1: Технология банковского учета. — М.: Финансы и статистика, 2005. — 382 с.
43. *Дик В. В.* Банковские информационные системы. — М.: Маркет ДС, 2006.
44. *Кравчук Г. Т., Шевчук Т. В., Коновал У. М.* Інформаційні системи і технології в банківській сфері. — Л.: ЛБІ НБУ, 2002. — 135с.
45. *Леончук І. Д.* Операції центрального банку. — Л.: ЛБІ НБУ, 2004. — 144с.
46. *Любунь О. С., Іванець І. В., Адамик Б. П.* Національний банк України: основні функції, грошово-кредитна політика, регулювання банківської діяльності. — К.: Ун-т екон. та права “Крок”, 2005. — 512 с.
47. *Мороз А. М., Пуховкіна М. Ф., Савлук М. І. та ін.* Центральний банк та грошово-кредитна політика. — К.: КНЕУ, 2005. — 556 с.
48. *Пшик Б. І.* Ситуаційне моделювання діяльності банку. — Л.: ЛБІ НБУ, 2003. — 191 с.

49. *Стельмах В. С., Сенищ П. М., Сало І. В. та ін.* Кредитна система України і банківські технології. — Кн. 3: Банківські технології. — Львів: ЛБІ НБУ, 2002. — 336 с.
50. *Домрачев В. М., Єрмак В. В., Гребінець К. М. та ін.* Інформаційні банківські системи. — К.: Вид-во Європейського ун-ту, 2007. — 333 с.
51. *Бутова Р. К., Медведева І. Б.* Информационные технологии и системы в банках: Конспект лекций. — Х.: ХГЭУ, 2003. — 191 с.
52. *Домарев В. В.* Безопасность информационных технологий. — СПб.: DiaSoft, 2002. — 688 с.
53. *Конев И., Беляев А.* Информационная безопасность предприятия. — СПб.: БХВ Петербург, 2003. — 752 с.
54. *Методы и средства защиты информации* / Под ред. Ю.С. Ковтанока. — К.: ЮНИОР, 2003. — 501 с.
55. *Диффи У.* Первые десять лет криптографии с открытым ключом // ТИИЭР. — М.: Мир, 1988. — Т. 76. — № 5. — Май. — С. 54–74.
56. *Лихарев С. Б.* Базовые средства криптографической защиты информации в ПЭВМ // Защита информации. — 1992. — № 3.
57. *Саати Т., Кернс К.* Аналитическое планирование. Организация систем. — М., 1991.
58. *Фінанси України.* — № 5. — 2004.
59. *Таненбаум Э., Вудхалл А.* Операционные системы. Разработка и реализация. — СПб.: Питер, 2007.
60. *Олифер В. Г., Олифер Н. Г.* Сетевые операционные системы. — СПб.: Питер, 2002. — 544 с.
61. *Стивенс Р. В.* UNIX Разработка сетевых приложений. — СПб.: Питер, 2007. — 1039 с.
62. *Операційний день банку.* МВП “Інтегровані Банківські Інформаційні Системи” (“ІБІС”). — Одеса, 2002.

Интернет-ресурси

Законодавство, Верховна Рада України — <http://zakon.rada.kiev.ua>

Національний банк України — <http://www.bank.gov.ua>

Автоматизована банківська система СКАРБ — <http://cis.kiev.ua>

Асоціація українських банків — <http://www.aub.com.ua>

Український кредитно-банківський союз — <http://kbs.org.ua>

Український союз учасників Національної системи масових електронних платежів — <http://www.ansmer.kiev.ua>

Банки Києва:

ОТР bank Ukraine	– http://www.otpbank.com.ua
Альфа-Банк	– http://www.alfabank.com.ua
Аркада	– http://www.arkada.kiev.ua
Банк регіонального розвитку	– http://www.brr.com.ua
БІГ-Енергія	– http://www.bigenergy.com.ua
ВАБанк	– http://www.vabank.ua
Східно-Європейський банк	– http://www.eebank.com.ua
Дельта-Банк	– http://www.deltabank.com.ua
Діамантбанк	– http://www.diamantbank.ua
Індекс-банк	– http://indexbank.ua
Інтербанк	– http://www.interbank.kiev.ua
Контракт	– http://www.kontrakt.ua
Кредитпромбанк	– http://www.kreditprombank.com
ЛЕГБанк	– http://www.legbank.kiev.ua
Міжнародний комерційний банк	– http://www.e-icb.net
Мрія (група ВТБ)	– http://www.mriya.com
Надра Банк	– http://www.nadra.com/ua
ПриватБанк	– http://www.pbank.com.ua
Прокредитбанк	– http://www.procreditbank.com.ua
Промінвестбанк	– http://www.pib.com.ua
Райффайзен Банк Аваль	– http://www.aval.ua
Ренесанс Капітал	– http://www.rccf.ua
Тавріка	– http://www.tavrica.ua
ТАС-Комерцбанк	– http://www.tas-combank.com.ua
Укрінбанк	– http://www.ukrinbank.com
УкрСіббанк	– http://www.ukrsibbank.com
Укрексімбанк	– http://www.eximb.com
Українська фінансова група	– http://www.ufg-bank.com.ua
Фінанси і кредит	– http://www.fc.kiev.ua
Хрещатик	– http://xcitybank.com.ua
Експобанк	– http://www.expobank.kiev.ua
Експрес-банк	– http://www.expres-bank.kiev.ua
Енергобанк	– http://www.energobank.com.ua
Южкомбанк	– http://www.pivdencombank.com
Юнекс	– http://www.unexbank.com.ua
Western Union	– http://www.westernunion.com
Reuters	– http://about.reuters.com

- Державні фінансові послуги – <http://www.sdfm.gov.ua>
Сайт департаменту спеціальних телекомунікаційних систем та захисту інформації СБ України – <http://www.dstszi.gov.ua>
Державна податкова служба України – <http://www.visnuk.com.ua>
Державний комітет фінансового моніторингу України – <http://www.sdfm.gov.ua>
Міністерство фінансів України – <http://minfin.gov.ua>

ЗМІСТ

Пояснювальна записка.....	3
Зміст самостійної роботи з дисципліни “Інформаційні системи і технології у фінансах”	11
Методичні вказівки до підготовки, написання та захисту реферату	46
Список літератури	47

Відповідальний за випуск *А. Д. Вегеренко*
Редактор *Т. М. Коліна*
Комп'ютерне верстання *Н. М. Музиченко*

Зам. № ВКЦ-3819

Підп. до друку 11.03.09. Формат 60×84/16. Папір офсетний.

Друк ротатійний трафаретний.

Умов.-друк. арк. 3,1. Обл.-вид. арк. 2,8. Наклад 50 пр.

Міжрегіональна Академія управління персоналом (МАУП)
03039 Київ-39, вул. Фрометівська, 2, МАУП

ДП «Видавничий дім «Персонал»
03039 Київ-39, просп. Червонозоряний, 119, літ. ХХ

*Свідоцтво про внесення до Державного реєстру
суб'єктів видавничої справи ДК № 3262 від 26.08.2008*